

Wspomnienie o mgrze inż. Teodorze Zielińskim

Ing. Teodor Zieliński, M.Sc. — Obituary Note

Воспоминания о инженере Теодоре Зелинском

27 sierpnia 1976 r. zmarł w Kielcach mgr inż. T. Zieliński, nestor leśnictwa i ochrony przyrody na Kielecczyźnie, członek honorowy PTL, wysoko ceniony w kraju znawca dziedziny zagospodarowania lasu oraz zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Świętokrzyskiej, Kozienskiej i Pilińskiej, wychowawca licznych pokoleń leśników, którym umiejętnie i z pasją wszczepiał wiedzę zawodową i głębokie umiłowanie przyrody.

Na Cmentarzu Komunalnym w Kielcach zmarłego żegnali pogrążeni w głębokiej żałobie członkowie Rodziny, przedstawiciele Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Łodzi, Oddziału Radomskiego Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, PTL, Ligi Ochrony Przyrody, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Radomskiego Towarzystwa Naukowego, Kieleckiego Towarzystwa Naukowego, Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w Kielcach, nadleśnictw, Świętokrzyskiego Parku Narodowego, przyjaciele i koledzy przybyli z różnych stron kraju oraz znajomi z Radomia i Kielc.

T. Zieliński urodził się 9 listopada 1898 r. w Czemiernikach w woj. lubelskim. Jego ojciec był majstrem budowlanym, posiadającym kilkumorgowe gospodarstwo rolne.

Świadectwo dojrzałości uzyskał w 1917 r. w Szkole Realnej im. Hetmana J. Zamojskiego w Lublinie. W latach szkolnych należał do POW. Za czynne i ostre wystąpienie przeciwko traktowi brzeskiemu został aresztowany przez austriackie władze okupacyjne i osadzony w więzieniu lubelskim. W 1918 r. rozpoczął studia na Politechnice Warszawskiej, lecz po czynnym udziale w rozbrajaniu Niemców i Austriaków przerwał je i wstąpił do wojska, w którym przebywał do 1920 r. Po zwolnieniu ze służby wojskowej rozpoczął studia na Wydziale Leśnym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, które ukończył w 1925 r. i uży-

skął dyplom inżyniera leśnika, równoznaczny obecnie ze stopniem magistra inżyniera.

Pracę zawodową w Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu podjął T. Zieliński już w czasie studiów, rozpoczynając w 1923 r. od stanowiska technika przy budowie kolejek leśnych i przechodząc w okresie międzywojennym przez różne stopnie hierarchii zawodowej do stanowiska kierownika Biura Produkcji Drzewa.

W pierwszych dwóch latach okupacji pracował jako robotnik w drobnym przemyśle drzewnym, a w latach 1941—1942 zatrudniony był na stanowisku technika przy urządzaniu lasu. W 1942 r. pod presją okupanta zmuszony był objąć pracę w dystrykcie radomskim w pionie planowania przestrzennego. Z ramienia polskich władz podziemnych pełnił funkcję delegata do spraw leśnictwa na obszar województwa kieleckiego.

Po odzyskaniu niepodległości w 1945 r. T. Zieliński objął w Dyrekcji Lasów Państwowych Okręgu Radomskiego stanowisko kierownika Biura Zagospodarowania Lasu, a w 1949 r. powołany został do prac związanych z organizacją Centralnego Zarządu Lasów Państwowych, w którym później był zatrudniony na stanowisku inspektora Działu Urządzania Lasu do 1954 r. W 1950 r. zmuszony być przerwać pracę na okres trzech i pół miesiąca, w związku z czym w 1957 r. został zrehabilitowany. W latach 1954—1956 zajmował stanowisko inspektora i st. inspektora w Kieleckim Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Radomiu, a następnie powołano Go do Zarządu Ochrony Przyrody w Ministerstwie Leśnictwa na stanowisku inspektora do spraw zagospodarowania lasów rezerwatowych. Od 1958 r. do przejścia na emeryturę w 1970 r. był zatrudniony na stanowisko zast. dyrektora Oddziału Radomskiego Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

Głęboka wiedza zawodowa, jaką zdobył mgr inż. Teodor Zieliński w swym pracowitym życiu, gorący patriotyzm, uprzejmość, koleżeńskość i pełne zaangażowanie się w pracy społecznej w PTL, LOP i innych stowarzyszeniach sprawiły, że zawsze otaczany był przyjaciółmi, kolegami i znajomymi, którzy mogli bez ograniczenia korzystać z bogatego zasobu Jego erudycji, a zwłaszcza dotyczącej Kielecczyny. Chociaż pochodził z ziemi lubelskiej, to jednak Kielecczyna stała się krainą najbliższą Jego sercu. Z wielkiego umiłowania tej pięknej ziemi przewędrował ją wzdłuż i wszerz, poznając jej krajobrazy z taką nadzwyczajną wnikliwością, że często zdziwienie ogarniało Jego rozmówców z szczegółowo wykazywanej znajomości zbiorowisk leśnych regionu.

Duże zasługi położył T. Zieliński w czasie okupacji, chroniąc lasy Gór Świętokrzyskich przed nadmiernymi wyrębami. Po zakończeniu wojny dążył do jak najszybszego uproduktywnienia powierzchni ogołoconych z drzewostanów na przyczółkach frontowych nad Wisłą (baranowski i magnuszewski) oraz do spiesznego uporządkowania stanu posiadania lasów przejętych przez Państwo, jak również do zalesienia terenów po byłym poligonie w Baryczy.

Mgrowi inż. T. Zielińskiemu powierzały zwierzchnie władze zawodowe i zarządy stowarzyszeń opracowywanie lub recenzowanie instrukcji, zarządzeń, referatów i artykułów dotyczących zagadnień związanych z zagospodarowaniem lasu i ochroną środowiska przyrodniczego. Cenionym był również projektodawcą planów urządzeń dla gospodarstw rezerwatowych lasu. Czynny brał także udział i z dużym zaangażowaniem

osobistym w wielu konferencjach zawodowych oraz sesjach naukowych organizowanych przez PTL i inne stowarzyszenia. Przy jego współudziale wzniesienia zostały dwa pomniki dla uczczenia pamięci zasłużonych postaci dla polskiej nauki i polskiego leśnictwa, jak również wybito medal pamiątkowy dla uczczenia 50 rocznicy śmierci Stefana Żeromskiego, piewcy i niezłomnego obrońcy Świętokrzyskiej Puszczy Jodłowej. On też gorąco postulował utworzenie z „Gór Domowych” Stefana Żeromskiego Parku Krajobrazowego w dolinie rzeki Lubrzanki.

T. Zieliński działał wspólnie z Edmundem Massalskim przy organizowaniu Świętokrzyskiego Parku Narodowego i brał udział przy ostatecznym ustalaniu w 1949 r. jego granic. Po prawnym utworzeniu tego obiektu objął w 1957 r. funkcję wiceprzewodniczącego Rady Parku, sprawował do końca życia, dając duży wkład pracy i wykazując głęboką troskę o jak najbardziej właściwe zagospodarowanie występujących w Parku zbiorowisk leśnych. Troska ta wpływała z dokładnego rozeznania poszczególnych składników przyrodniczych i oceniania ich wielkiej wartości, bowiem dwukrotnie opracowywał plan urządzenia gospodarstwa rezerwatowego lasów ŚPN.

Bardzo wiele czasu poświęcił T. Zieliński pracom społecznym w PTL i LOP, w których to organizacjach przez długie lata przewodniczył Zarządowi Oddziału PTL i Zarządowi Okręgu LOP w Radomiu.

Poglądy swoje wyrażał zawsze jasno, przekonująco i z głębokim uzasadnieniem, a w polemice wykazywał wysoki poziom rozwoju intelektualnego i dużo taktu. Ale w sprawach ochrony zagrożonej przyrody występował stanowczo i bezkompromisowo.

Z przeglądu bibliografii prac T. Zielińskiego, których kilkadziesiąt ogłosił drukiem w różnych czasopismach i wydawnictwach książkowych, oraz opracowań o charakterze projektowym wynika, że był człowiekiem o szerokich zainteresowaniach naukowych i przygotowującym rzetelnie i gruntownie relacjonowane zagadnienia. Najwięcej uwagi w swoich opracowaniach poświęcił dwom elementom świętokrzyskiej szaty leśnej: jodle i modrzewiowi polskiemu, które to drzewa są znamieniem krajobrazu Gór Świętokrzyskich.

Za działalność społeczną i zawodową T. Zieliński wyróżniony został wysokimi odznaczeniami państwowymi, m. in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz odznakami honorowymi, medalami i dyplomami uznania kilku organizacji społecznych.

W pamięci wszystkich, którzy znali T. Zielińskiego, zapisał się On jako człowiek szlachetny i posiadający dar umiejętnego współżycia z ludźmi oraz służenia pomocą i życzliwą radą każdemu, kto się do Niego zwrócił. Śmierć mgra inż. T. Zielińskiego jest wielką stratą dla leśnictwa i ruchu ochrony przyrody na Kielecczyźnie i w kraju.

Niechże Ziemia Świętokrzyska, której przyrodę tak głęboko ukochał lekką mu będzie.

Stanisław Barański

1. Las jako czynnik zdrowia ludności miejskiej. „Tygodnik Radomski” 17, 1934.
2. Działalność administracji lasów państwowych na polu ochrony przyrody w roku 1937. „Ochrona Przyrody” 17, 1937.
3. O miejsce dla lasu. „Rolnictwo i Przemysł”, 1947.
4. O lasach i gospodarce leśnej Czechosłowacji. „Las Polski” 5—7, 1949.
5. Współautor: Zjazd Warszawskiego Oddziału Polskiego Naukowego Towarzystwa Leśnego. „Sylwan” 1, 1951.
6. Jodła pospolita. Warszawa 1952.
7. Zalesienie i zaodrzewienie terenów erodowanych w województwie kieleckim. „Sylwan” 4, 1956.
8. Konferencja naukowo-techniczna poświęcona zagadnieniom erozji wodnej na terenie województwa kieleckiego. „Chrońmy przyrodę ojczystą” 5, 1956.
9. Współautor: Hodowla i pielęgnowanie drzewostanów z udziałem osiki i brzozy w lasach Gór Świętokrzyskich. „Las Polski” 20, 1957.
10. Współautor: Możliwość poprawienia stanu niektórych upraw i młodników w lasach Gór Świętokrzyskich. „Las Polski” 10, 1958.
11. Głos w sprawie choinek. „Przyroda Polska” 5/6, 1959.
12. Świętokrzyski dąb „Bartek”. „Sylwan” 11, 1959.
13. Współautor: Słownik encyklopedyczny dla leśników, drzewiarzy i myśliwych. Warszawa 1959.
14. Współautor: O potrzebie uregulowania niektórych zagadnień hodowli modrzewia w Polsce. „Las Polski” 10—13/14, 1960.
15. Puszcza Świętokrzyska. „Las Polski” 6, 7 i 9, 1961.
16. Współautor: Cięcia pielęgnacyjne w gospodarstwie leśnym. Warszawa 1962.
17. Stanowisko zimoziołu północnego w Puszczy Kozienskiej. „Chrońmy przyrodę ojczystą” 1, 1962.
18. Stanowisko długosza królewskiego w powiecie garwolińskim. „Chrońmy przyrodę ojczystą” 3, 1962.
19. Opracowanie z ros.: Morozow Georgij: Stan upraw leśnych na ziemiach polskich przed 50 laty. „Las Polski” 21, 1962.
20. Współautor: Puszcza Świętokrzyska. W: Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce. Warszawa 1965.
21. W sprawie turystycznego zagospodarowania Puszczy Kozienskiej. „Chrońmy przyrodę ojczystą” 6, 1967.
22. Dzieje zagospodarowania lasów świętokrzyskich od początku XIX wieku (na przykładzie drzewostanów w uroczysku Rejów nadleśnictwa Suchedniów). „Sylwan” 12, 1969.
23. Dzieje zalesienia nieużytków w nadleśnictwa Barycz. „Sylwan” 2, 1970.
24. Współautor: Osiągnięcia i efekty dydaktyczne ŚPN w zakresie gospodarki leśnej. „Las Polski” 19, 1970.
25. Zagospodarowanie lasu rezerwatu częściowego Świętokrzyskiego Parku Narodowego metodą drzewostanową przy zastosowaniu udoskonalonych rębni. „Sylwan” 5, 1974.
26. Możliwości wykorzystania lasów okolic Radomia w celach rekreacyjno-wypoczynkowych. „Biuletyn kwartalny Radomskiego Towarzystwa Naukowego” 3/4, 1974.
27. Współautor: Zarys dziejów gospodarki leśnej od XIX wieku do II wojny światowej na terenie obecnego Świętokrzyskiego Parku Narodowego. „Sylwan” 4, 1976.